

ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ:

Rotirooulos D+L Architects - Δημήτρης Ποτηρόπουλος,
Λιάνα Νέλλα - Ποτηροπούλου
<http://www.rotirooulos.gr>

ΣΤΑΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ:

Κ. Μυλωνάς - Κ. Καργάκος & Συνεργάτες Ε.Ε.

Η/Μ ΜΕΛΕΤΗ:

ΕΛ.Τ.Ε.Μ.Ε. Ε.Π.Ε.

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ:

Ομάδα Μελετών Κτιριακού Περιβάλλοντος Πανεπιστημίου Αθηνών

ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ:

Θ. Τιμαγένης, αρχιτέκτων Μ.Σc.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ:

Κ. Πατίδης ΑΤΕ

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ:

2006-2008

ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ:

2009-2014

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ:

Rotirooulos D+L Architects

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ:

Χαράλαμπος Λουιζίδης

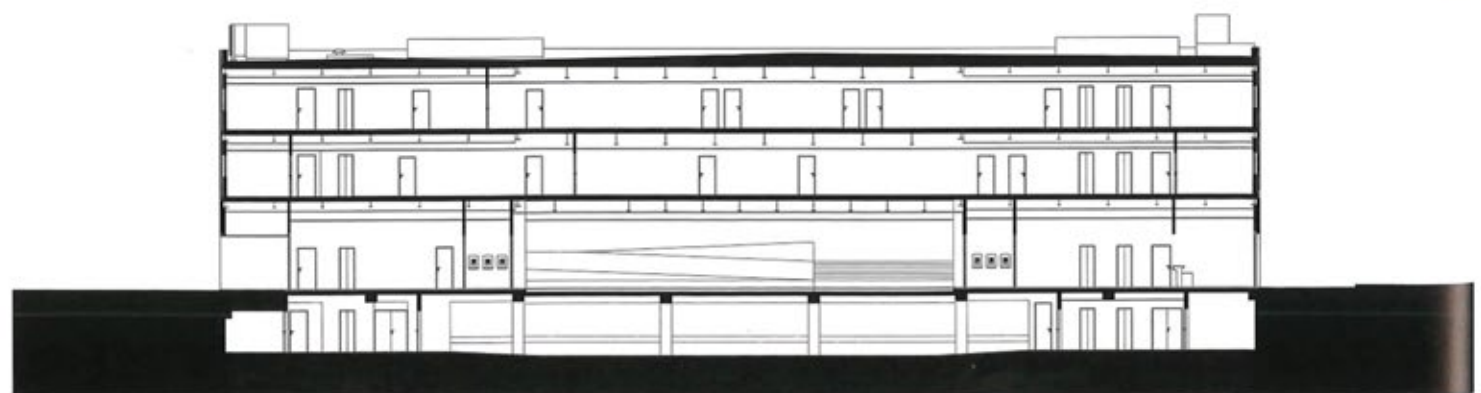
Ο αρχιτεκτονικός χειρισμός απορρέει από την ιδέα ενός ζεύγους παράλληλων πρισμάτων που στηρίζουν ένα, μεγάλο μήκους, εγκάρσιο όγκο, πλάθοντας μια αγκαλιά που υποδέχεται τον πολίτη. Στόχο του σχεδιασμού αποτέλεσε η διερεύνηση μιας εναλλακτικής αφήγησης ως προς την βιωματική σχέση δημόσιου κτιρίου - πολίτη, πέρα από τις "πολιτικώς ορθές" αντιλήψεις που ενυπάρχουν σε πολλά χωρικά και κοινωνικά σχήματα και προσλήψεις του καθιερωμένου ελληνικού τρόπου σκέψης. Τα δημόσια κτίρια δεν αρκεί να είναι απλά σταθμοί διέλευσης ανθρώπινου δυναμικού. Η ολοκλήρωση αυτής της αφήγησης συνδέεται και με την συμμετοχή και το ενδιαφέρον των πολιτών, είτε όταν συνδιαλέγονται με τις δημοτικές υπηρεσίες είτε ακόμη όταν επισκέπτονται κοινωνικές ή άλλες εκδηλώσεις, που μπορούν να οργανωθούν στους κλειστούς και υπαίθριους χώρους του κτιρίου, είτε πίνοντας απλά ένα φλιτζάνι καφέ είτε διαβάζοντας κάτω από ένα δέντρο ένα βιβλίο.

Βασικό πρόταγμα του σχεδιασμού ήταν η διάρθρωση του κτίσματος σε διακριτές ζώνες / λειτουργίες· οι πιο επίσημες και δημόσιες χωροθετήθηκαν στο διπλό ισόγειο όροφο, ενώ ο υπερκείμενος όγκος παρέλαβε τα επίπεδα των χώρων γραφείου. Παράλληλα, προβλέφθηκε η εσωτερική και εξωτερική οργάνωση να είναι ευέλικτη, ώστε να υποστηρίξει, όπως ήδη ειπώθηκε, και άλλου τύπου δραστηριότητες: πολιτιστικές, ψυχαγωγίας, ελεύθερου χρόνου κτλ. Σε διάταξη "H", η κτιριακή μορφή φαίνεται σαν να "επιπλέει" επάνω στο αστικό τοπίο, ενόσω συμπίπτει στα άκρα της με τα όρια του οικοδομικού τετραγώνου. Από την άλλη αφήνει να διαμορφωθεί ένας μεγάλος χώρος πλατείας από την πλευρά της εισόδου, όπου εκτυλίσσονται οι εξωτερικές δράσεις. Το άνοιγμα του δημαρχείου προς τον υπαίθριο χώρο του σε τόσο μεγάλη έκταση προκαλεί μία νέα ανάγνωση του κτίσματος και της σχέσης του με τον αστικό ιστό. Επεκτείνει τη ζωή εκτός του δημόσιου κτιρίου, προτρέπει να υπάρξουν γεγονότα έξω από αυτό, καθιστώντας έμφυχη την πόλη. Η πλατεία είναι συνέχεια των υπαίθριων δημόσιων χώρων / χρήσεων, που την συναντούν

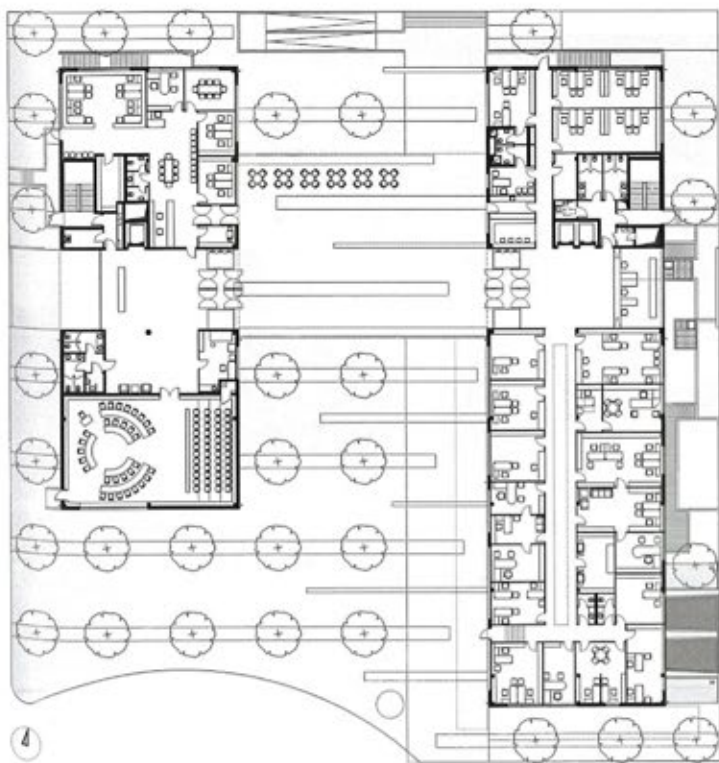
ΔΙΑΜΗΚΗΣ ΤΟΜΗ

0 2 5 10

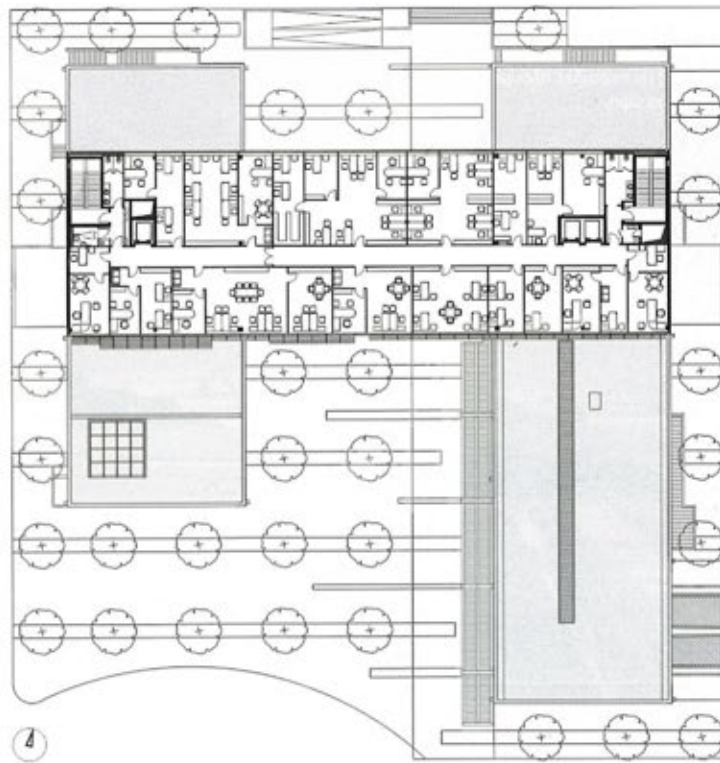

ΕΓΚΑΡΣΙΑ ΤΟΜΗ

0 2 5 10

ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

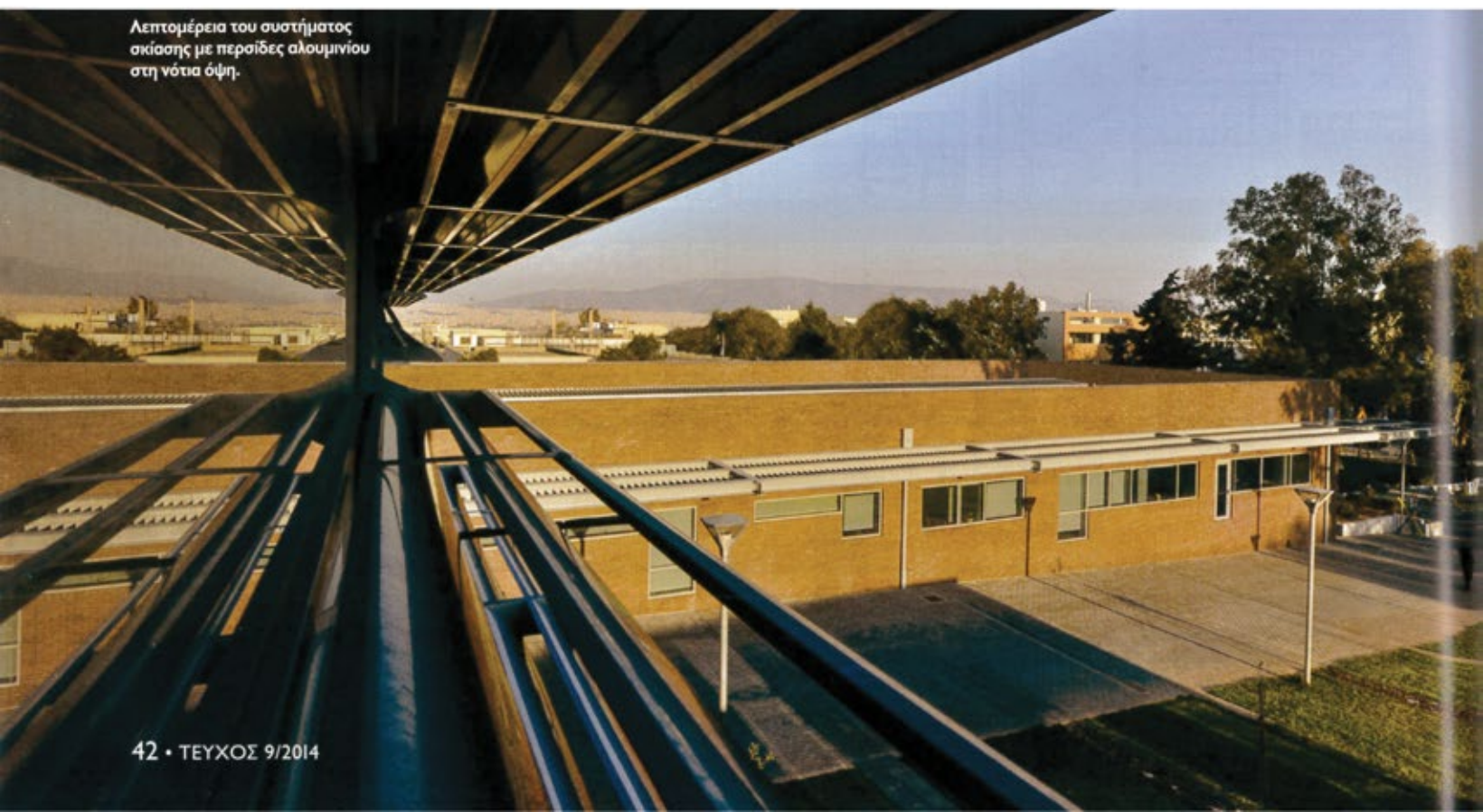

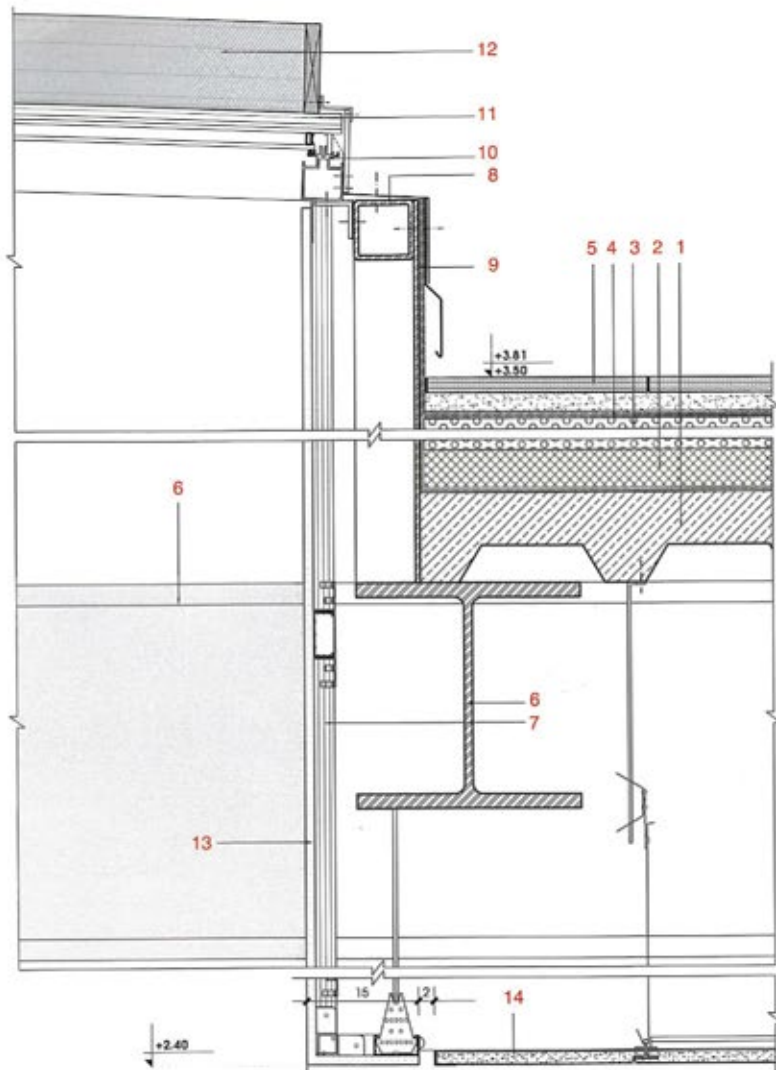
ΚΑΤΟΨΗ Α' ΟΡΟΦΟΥ

Διαμόρφωση της γυάλινης
πρόσοψης του δημαρχείου.

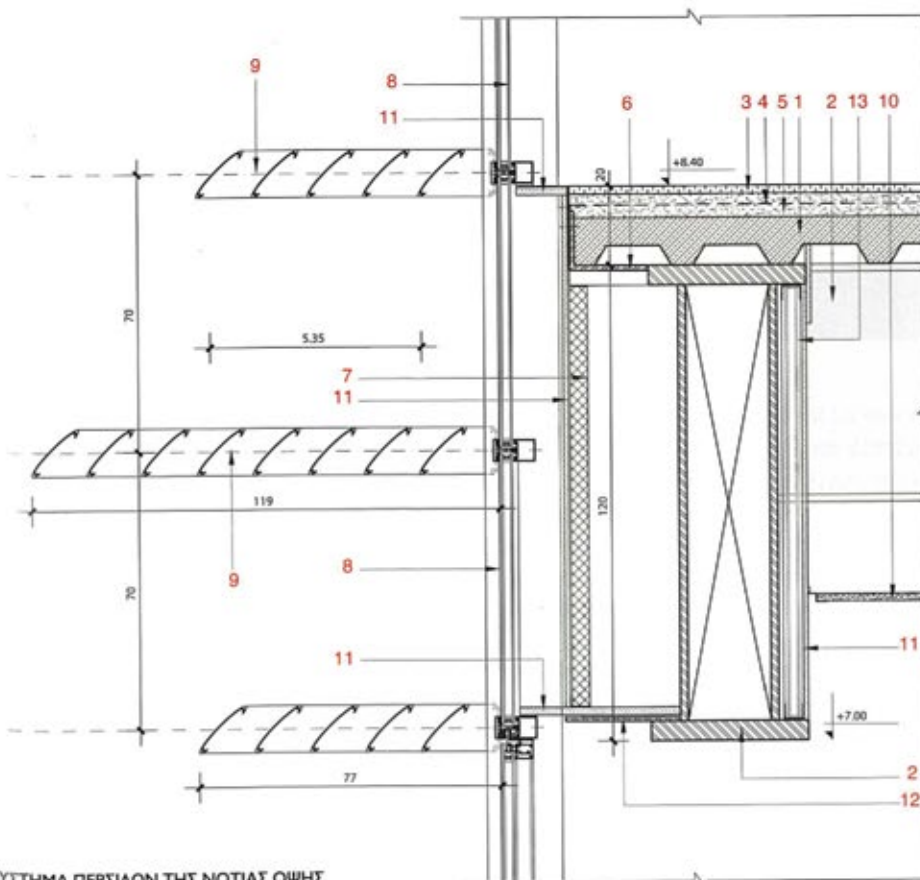
Λεπτομέρεια του συστήματος
σκίασης με περιόδους αλουμινίου
στη νότια όψη.

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΦΩΤΑΓΩΓΟΥ ΟΡΟΦΗΣ

1. Σύμμικτη πλάκα.
2. Θερμομόνωση από πλάκες ορθόγυρης ελασμένης πολυστερίνης, πάκους 60 mm.
3. Κονιόδεμα ρύσεων.
4. Στεγανοποίηση.
5. Ταρατοπλάκες τοιμέντου.
6. Φέροντα μεταλλικά στοιχεία που προστατεύονται με πυροβραχή.
7. Σύστημα στήριξης της γυψοσανίδας από γαλβανομένη λαμαρίνα.
8. Γαλβανομένη κολλοδοκός, με την οποία διαμορφώνεται η περίμετρος του φωταγωγού.
9. Εδική καλίτσα από λαμαρίνα, πάκους 1 mm, βαμμένη με βαφή πολυουρεθάνης.
10. Σύστημα αλουμινίου, ανοδικιμένο σε χρώμα φυσικού αλουμινίου για την κατασκευή του φωταγωγού οροφής.
11. Θερμομονωτικός υαλοπλάκας ασφαλείας.
12. Περαιδα σκόασης αλουμινίου, ανοδικιμένη στο χρώμα του φυσικού αλουμινίου.
13. Μέγιστο από γυψοσανίδα, πάκους 12,5 mm.
14. Ψευδοροφή ορυκτών μιν.

ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΕΡΙΣΤΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΝΟΤΙΑΣ ΟΨΗΣ

1. Σύμμικτη πλάκα.
2. Φέροντα μεταλλικά στοιχεία, τα οποία προστατεύονται με πυροβραχή.
3. Λευκό μάρμαρο Καβάλας πάκους 20 mm.
4. Στρώση τοιμεντοκονιάματος.
5. Γαυμιλόδεμα, πάκους 40 mm.
6. Γωνία 200 x 100 x 10 (mm).
7. Πλάκας ορυκτοβάμβακα, πάκους 50 mm.
8. Γαλβανισμένο αλουμίνιο με θερμομονωτικό πινάκας ασφαλείας.
9. Σύστημα περαιδών αλουμινίου, οι οποίες στηρίζονται αμφίπλευρα σε λάμες αλουμινίου, πάκους 5 mm. Όλο το σύστημα στηρίζεται στους στύλους του υαλοπετάσματος, οι οποίοι ενισχύονται εσωτερικά με κολλοδοκός.
10. Ψευδοροφή από πλάκες ορυκτών μιν 60 x 60 (cm).
11. Πυρόπληκτη γυψοσανίδα.
12. Λάμα πάκους 5 mm, βαμμένη με πυροβραχή.
13. Σκελετός στήριξης της γυψοσανίδας.

Η είσοδος του κτιρίου.

Χώρος υποδοχής.

Φυσικός φωτισμός ισόγειων χώρων μέσω φωταγωγών οροφής.

περιμετρικά του δημαρχείου, παράγοντας μαζί τους ένα ρευστό σύστημα κινήσεων, στάσεων και δραστηριοτήτων. Τα μεταξύ τους όρια διαρρηγνύονται, προκύπτει έτσι εδώ ένας χώρος "διαφυγής", μια μόνιμα μεταβατική περιοχή, που επιτρέπει ετερογενείς, αλληλοεπικαλυπτόμενες συναντήσεις.

Το κενό / πύλη, που σχηματοποιεί η ανισοϋψής ογκοπλαστική ανάπτυξη, κατευθύνει την πεζή κίνηση προς το παρακείμενο αθλητικό κέντρο και την όμορη προς αυτό περιοχή κατοικίας στο πίσω μέρος του κτιρίου. Μέσω αυτής της "πολεοδομικής" παρέμβασης, το δημαρχείο συνδέει σαν "κρίκος" το εμπορικό κέντρο του δημοτικού διαμερίσματος με την ζώνη κατοικίας που απλώνεται στη βόρεια πλευρά του. Στη σύγχρονη πόλη δημιουργείται μια νέα ανάγκη, αντίθετη με τις ανάγκες που υπηρετούσε το "κτίριο - μηχανή" του Le Corbusier. Το "κτίριο - κόμβος" επιτρέπει τη διασύνδεση με άλλους, υπαρκτούς σήμερα ή μελλοντικούς, αντίστοιχους "κόμβους" του ιστού της πόλης και οι μεταξύ τους αλληλε-

πιδράσεις αναπτύσσουν δυναμικά πεδία με ένταση, βοηθώντας να γεννηθεί ένα ζωηρό αστικό περιβάλλον.

Σε αντιδιαστολή με ένα "σιωπηλό" μορφολογικό λεξιλόγιο, τα μεταλλικά σκιάδια της νότιας όψης –ολισθημένα, εν κινήσει– διασπούν την αυστηρότητα του κανονικού καμβά της, εξάπτοντας τη φαντασία. Η σχέση πειθαρχίας και ελευθερίας αποδίδεται εδώ ως ποιητικό αίτημα. Την αίσθηση της κίνησης, του μη αναμενόμενου, εντείνει κατά τις νυκτερινές ώρες η φιογούρα του μεταλλικού δικτυώματος, που στηρίζει το μετέωρο όγκο, συντεθειμένο από επάλληλα τρίγωνα μεγάλου ύψους σε γραμμική παράθεση, καθώς προβάλλει σαν γωνιώδες κύμα επάνω στο φωτεινό "κάδρο" της γυάλινης όψης. Ανάλογα με τις συνθήκες του φυσικού ή τεχνητού φωτός και τη θέση του παρατηρητή, αυτή η κρυσταλλική "οθόνη" με τις δυναμικές ανάγλυφες γραμμώσεις δείχνει να μεταβάλλει συνεχώς το πρόσωπο του κτιρίου. Τρία υλικά –εμφανές τούβλο, μέταλλο, γυαλί– μοιράζονται στην επιδερμίδα των όγκων, φανερώνοντας τη μετάβαση από το φυσικό στο

Αίθουσα δημοτικού συμβουλίου.

χτισμένο στοιχείο, από το συμπαγές και βαρύ στο διαφανές και ελαφρό. Στην υπαίθρια περιοχή του δημαρχείου, όπου ξαναβρίσκεται στην έδρα του η χάραξη των γραμμικών μετατοπίσεων, "σκηνοθετείται" η παρουσία της "γης", έλκοντας τη φύση στο πυκνοδομημένο πολεοδομικό συγκρότημα. Εδώ, το ζεύγος των ισόγειων παράλληλων στερεών, επενδεδυμένο με εμφανή αδρά τούβλα, μοιάζει να αποτελεί συνέχεια του εδάφους, θυμίζοντας γήινους σχηματισμούς που ξεπροβάλλουν από το επίπεδο της βάσης. Επάνω τους ακουμπάει η αιωρούμενη μπάρα των γραφείων. Αυτό που επίσης απασχόλησε τη συνθετική θεώρηση ήταν ο τρόπος με τον οποίο απαντάει στην "απώλεια χώρου", με την έννοια της απώλειας των ιδιοτεροτήτων του, του χαρακτήρα του, της ατμόσφαιρας, του προσανατολισμού - που εντοπίζεται στην εξέλιξη της σύγχρονης πόλης. "Απώλεια χώρου" υπάρχει για παράδειγμα όταν ολόκληρες αστικές περιοχές μεταλλάσσονται σε τόπους υπηρεσιών και κατανάλωσης, απαξιώνοντας κάθε άλλη ποιότητα και χρήση τους. Επιπλέον, η διαρκής

ομοίωτη επανάληψη της ίδιας εταιρικής αρχιτεκτονικής ταυτότητας στα σημεία πώλησης εξομοιώνει -σχεδόν απαλείφει- τη διαφορετικότητα του πολεοδομικού ιστού. Μια περιπλάνηση σε αστικά κέντρα, στα οποία κυριαρχεί η μονοκρατία των "αποστειρωμένων" κτιρίων γραφείων, καταστημάτων και πολυκατοστημάτων, παρουσιάζει σίγουρα μειωμένο ενδιαφέρον, συγκριτικά με άλλες περιοχές που σκιαγραφούν μέσω της ετερότητας ή και της αμφισημίας μια πηγαία, γνήσια έκφραση ζωής. "Χρειαζόμαστε χώρους στους οποίους να ερχόμαστε αντιμέτωποι με το όμοιο και το διαφορετικό, να επιβεβαιωνόμαστε και ταυτόχρονα να δεχόμαστε προκλήσεις", γράφει ο Richard Rogers στο βιβλίο του "Cities for a Small Planet". Έτσι, στην τρισιπόστατη αρθρωτή φόρμα του δημαρχείου διασταυρώνονται η κανονικότητα του περιβάλλοντος αστικού τοπίου με την έκπληξη που διεκδικεί η συνθετική ιδέα, η οργανωμένη δομή της κατοικίας με την ένταση της προοπτικής αίσθησης. Ξεδιπλώνοντας ένα σύνολο ομόροπων και μαζί αντίροπων εννοιολογικών και οπτικών

Η δημόσια πλατεία εντείνει τη σύνδεση του δημόσιου κτιρίου με τον αστικό ιστό.

διαλόγων, που συνιστούν το θεμελιώδη παράγοντα γέννησης της χωρικής εμπειρίας που εξ αρχής επιδιώχθηκε, η αρχιτεκτονική χειρονομία παραπέμπει σε ένα "δείκτη" που προσκαλεί να τον παρατηρήσεις, να τον ερμηνεύσεις. Χειρισμός, ο οποίος ενισχύεται από τις αντανάκλασεις του φυσικού και τεχνητού φωτός επάνω στις στιλπνές επιφάνειες κατά την ροή του εικοσπετραώρου, αναδεικνύοντας μια αρχιτεκτονική που λειτουργεί ως ολόφωτο "αντικείμενο / σήμα". Το κτίσμα δηλώνει την αντίθεση στο παθητικά ουδέτερο, στο ομοιότυπο, στο μνημειώδες.

Στον αντίποδα του γειτονικού απροσπέλαστου, ιδρυματικού Σωφρονιστικού Καταστήματος Κορυδαλλού, απώτερος στόχος της συνθετικής αναζήτησης ήταν να αποκτήσει το δημαρχείο εκείνο το ειδικό βάρος και μαζί την εξωστρέφεια και πολυμέρεια που απαιτεί ο ρόλος του. Επινοήθηκε έτσι η ιδέα μιας ανοικτής οργάνωσης / μορφής γεωμετρικά και μνημονικά ευσύνοπτης, προκειμένου να εξισορροπήσει το αρνητικό φορτίο από τον οπτικό θόρυβο που την περιβάλλει, συγχρόνως μη προβλέψιμης και όμως άμεσα αναγνωρίσιμης, χρήσιμης στην πόλη και στους κατοίκους, ορίζοντας παράλληλα ένα τοπίο, που σαφώς υπερβαίνει τα όρια του δημοτικού διαμερίσματος. Είναι ουσιώδες να εντοπισθούν οι διαδικασίες που διαχωρίζουν στην αρχιτεκτονική το χώρο της θεωρίας από εκείνον της κοινωνικής και υλικής πραγματικότητας, ούτως ώστε οι μηχανισμοί της μετάφρασης από τον έναν στον άλλο να μπο-

ρούν να διερευνηθούν. Μόνο τότε θα καταστεί εφικτό να εξετάσουμε με ποια μορφή και για λογαριασμό τίνος αυτοί οι μηχανισμοί συντηρούνται και αναπαράγονται και τον τρόπο που αυτοί θα ήταν δυνατόν να μετασχηματιστούν. Όπως ήδη αναπτύχθηκε προηγουμένως, η συγκεκριμένη αρχιτεκτονική προσέγγιση επισημαίνει ακριβώς τη θέση για μια δημόσια αρχιτεκτονική, που την αντιλαμβάνεται κανείς όχι μέσω της διπολικής –και συχνά συγκρουσιακής– σχέσης δημόσιας διοίκησης - πολίτη, όχι μέσω της διχοτόμησης, αλλά μέσω της σύγκλισης θετικών βιωμάτων και εμπειριών, που σχετίζονται με διαφορετικές πεποιθήσεις, δράσεις και αναγνώσεις, ώστε να αφήνεται χώρος για ποικιλία, για το μερικό έναντι του όλου, για ετεροειδείς απόψεις και εκδοχές, για νέες συσχετίσεις. Η συμπόρευση και συνομιλία των "διαφορετικών απόψεων / εκδοχών" μπορεί να κατοχυρώσει τη διατύπωση μιας νέας αντίληψης (ίσως "πολιτικής" να είναι ο πιο σωστός όρος) για τη δημόσια αρχιτεκτονική και τον αστικό σχεδιασμό γενικότερα.

❶ Οι παρακάτω εταιρείες διαθέτουν προϊόντα και υπηρεσίες στο έργο και συμμετέχουν με διαφήμιση στο τεύχος αυτό, υποστηρίζοντας έτσι την τεχνική ενημέρωση και την ποιότητα των κατασκευών:

• ALUMIL A.E., σελ. 9

Η νυχτερινή άποψη υπογραμμίζει τη διαφάνεια των όψεων και προβάλλει το μεταλλικό δικτύωμα του υπερκείμενου όγκου.